

Cuprins

Monumentul orbirii umane (<i>Vladimir Bukovski</i>)	5
Cine a declanșat al doilea război mondial?	11
Capitolul 1	
Calea spre fericire	15
Capitolul 2	
Dușmanul principal	22
Capitolul 3	
De ce au nevoie comuniștii de armament	28
Capitolul 4	
De ce a împărțit Stalin Polonia	38
Capitolul 5	
Pactul și rezultatele sale	44
Capitolul 6	
Cînd a intrat Uniunea Sovietică în cel de-al doilea război mondial	49
Capitolul 7	
„Dezvoltarea bazei de război”	59
Capitolul 8	
De ce aveau nevoie cekiștii de artilerie obuzieră	69
Capitolul 9	
De ce a fost distrusă zona de siguranță în ajunul războiului	77

Capitolul 10	
De ce Stalin a distrus Linia Stalin	90
Capitolul 11	
Partizani sau diversioniști?	105
Capitolul 12	
De ce avea nevoie Stalin de zece corpuri de armată pentru desant aerian	113
Capitolul 13	
Despre tancul înaripat	120
Capitolul 14	
Pînă la Berlin!	126
Capitolul 15	
Infanteria marină în pădurile Belarusului	135
Capitolul 16	
Ce înseamnă armata de acoperire	138
Capitolul 17	
Diviziile de munte în stepele Ucrainei	153
Capitolul 18	
Care a fost destinația Primului eșalon strategic	164
Capitolul 19	
Stalin în mai	167
Capitolul 20	
Cuvîntul și fapta	183
Capitolul 21	
Pacifism cu colți	189
Capitolul 22	
Încă o dată despre comunicatul TASS	196
Capitolul 23	
Despre regiunile militare abandonate	227
Capitolul 24	
Despre diviziile negre	233

Capitolul 25	
Despre comandanții de brigăzi și de divizii	239
Capitolul 26	
De ce a fost înființat Al doilea eșalon strategic	244
Capitolul 27	
Războiul nedeclarat	256
Capitolul 28	
De ce Stalin a desfășurat fronturile	263
Capitolul 29	
De ce nu l-a crezut Stalin pe Churchill	278
Capitolul 30	
De ce nu l-a crezut Stalin pe Richard Sorge	286
Capitolul 31	
Cum a împiedicat Hitler războiul	292
Capitolul 32	
A avut Stalin un plan de atac?	300
Capitolul 33	
Războiul care n-a mai fost	302
Index al lucrărilor citate	306

Capitolul 14

Pînă la Berlin!

Armata Roșie a Muncitorilor și Țăranilor va fi cea mai ofensivă dintre toate armatele ofensive.

Regulamentul de campanie al RKKA, 1939

1

Hitler i-a întors spatele lui Stalin, aruncîndu-și diviziile asupra Franței. În acest timp, Stalin consolidează puterea ofensivă a Armatei Roșii.

Printre multele sisteme defensive ale Uniunii Sovietice s-a aflat și Flotila militară de pe Nipru. Fluviul Nipru închide calea agresorilor dinspre Apus în adîncimea teritoriului sovietic. Toate podurile de pe Nipru au fost minate înainte de 1939. Puteau fi aruncate în aer astfel ca să nu poată fi lesne reconstruite. În toate campaniile precedente armata germană nu a avut de forțat un asemenea obstacol fluvial cum este Niprul. Puhoiul tancurilor germane putea fi stopat în cel mai rău caz pe cursul mijlociu și inferior al Niprului, prin apăsarea cîtorva butoane. Ca să nu aibă loc o forțare a râului și ca să nu se construiască treceri provizorii peste rîu a fost înființată Flotila militară de pe Nipru, care la începutul celui de-al doilea război mondial număra 120 vase și catere de război, inclusiv opt monitoare puternice, fiecare cu un tonaj de două mii de tone, cu blindaj de peste 100 mm și tunuri de 152 mm calibru. În afară de acestea, Flotila Niprului avea o aviație proprie, baterii de coastă și antiaeriene. Malul stîng al Niprului este favorabil acțiunilor vaselor de război: există multe insule, golfuri de rîu, brațe laterale, canale și toate permit navelor de

război, chiar și celor mari, să se ascundă din fața inamicului și să lovească prin surprindere, preîntîmpinînd încercările de forțare.

Puternicul obstacol fluvial pe care-l constituia Niprul, podurile pregătite pentru a fi aruncate în aer și flotila fluvială, acționînd în concordanță cu trupele de infanterie, de artilerie și de aviație, puteau să închidă calea spre zonele industriale ale sudului Ucrainei și spre bazele navale de la Marea Neagră ale URSS.

Blitzkrieg-ul german putea fi oprit pe malul Niprului sau, cel puțin, imobilizat pentru cîteva luni. În acest caz, întregul mers al războiului ar fi fost cu totul altul. În momentul în care Hitler a întors spatele lui Stalin, acesta din urmă a ordonat ca podurile de pe Nipru să fie deminate, iar flotila de război să fie desființată.

Flotila de pe Nipru putea să fie folosită numai pe teritoriul Uniunii Sovietice și numai în caz de război defensiv. Se înțelege că o astfel de flotilă nu-i mai era lui Stalin de nici un folos.

2

În loc de o flotilă defensivă, Stalin înființează două flotile noi: a Dunării și a Pinskului. Erau acestea defensive? Să vedem.

În vara lui 1940, printr-o ticăloasă campanie „eliberatoare”, Stalin a rupt din România Bucovina și Basarabia. Chiar la gura Dunării, malul estic al râului, pe o porțiune de cîteva zeci de kilometri, a trecut la Uniunea Sovietică. Imediat a fost mutată aici Flotila Dunării, formată în prealabil. N-a fost ușor să fie strămutate vasele de pe Nipru: vasele mici au fost transportate pe calea ferată, iar cele mari au fost aduse cu măsuri speciale de siguranță, pe timp favorabil, prin Marea Neagră.

Flotila de război de pe Dunăre includea în jur de șaptezeci de vase și catere fluviale, subunități de aviație militară, artilerie anti-aeriană și de coastă. Condițiile de bazare erau îngrozitoare. Malul sovietic în Delta Dunării era gol și deschis. Vasele se aflau la locurile de acostare, iar trupele românești erau alături, uneori la trei sute de metri de vasele sovietice.

În cazul unui război defensiv, întreaga Flotilă de pe Dunăre ar fi căzut în capcană din prima clipă. Nu avea unde să se retragă din Delta Dunării, în spate era Marea Neagră. Nu avea unde să

manevrezi flotila. În cazul unui atac, inamicul putea pur și simplu să mitralieze navele sovietice, fără să le dea posibilitatea să ridice ancorele și să acosteze. Într-un război defensiv, Flotila de război de pe Dunăre nu numai că nu putea, datorită bazării, să facă față defensivei, dar această defensivă nici nu putea avea loc; Delta Dunării are sute de lacuri, mlaștini inaccesibile și stuf pe sute de kilometri pătrați. Inamicul nu putea ataca Uniunea Sovietică prin Delta Dunării!

Flotila de pe Dunăre avea doar o singură variantă de acțiune: în cursul unui atac general al trupelor Armatei Roșii să ia parte la lupte în sus, pe cursul fluviului. Dacă în delta fluviului sînt adunate șaptezeci de nave fluviale, acestea n-au unde să meargă decît în amonte. Altă direcție nu există. Dar a merge în sus pe fluviu înseamnă a acționa în teritoriul României, al Bulgariei, Iugoslaviei, Ungariei, Cehoslovaciei, Austriei și Germaniei.

Într-un război defensiv Flotila Dunării nu este necesară nimănui și este sortită nimicirii pe poziții deschise în fața inamicului. Însă, într-un război ofensiv, Flotila Dunării ar fi constituit un pericol de moarte pentru Germania. Ar fi fost de ajuns să înainteze 130 km în susul fluviului și podul strategic de la Cernavodă să se afle în raza tunurilor ei. Aceasta ar fi însemnat că ar fi fost întrerupt transportul petrolului din Ploiești în portul Constanța. Încă două sute de kilometri în amonte și întreaga mașină de război germană s-ar fi poticnit, pentru că tancurile nemțești, avioanele, vasele de război n-ar mai fi avut combustibil.

3

Este curioasă reacția comandamentului Flotei de război de pe Dunăre la începutul războiului sovieto-german. Pentru comandanții sovietici cuvîntul „război” nu însemna apărare ci atac. Primind comunicatul cu privire la începerea războiului, comandanții sovietici fac ultimele pregătiri de desfășurare a operațiunii de desantare. Activitățile comandanților flotei, precum și a comandamentului corpului de armată 14 infanterie, care își concentrase diviziile în raionul Deltei Dunării și a comandamentului detașamentului 79 grăniceri NKVD au fost planificate din timp și

elaborate cu grijă. La 25 iunie 1941, navele de război ale Flotei Dunării, sub acoperirea bateriilor de coastă și a artileriei corpului de infanterie precum și a diviziilor care intrau în componența acestuia, debarcă subunități diversioniste și de spionaj ale NKVD pe malul românesc. Are loc apoi debarcarea regimentelor diviziei 51 infanterie din corpul de armată 14 infanterie. Desanțiștii sovietici acționează ferm, rapid și cu îndrăzneală. Operațiunea complexă, cu participarea navelor fluviale, a aviației, a artileriei, a unităților Armatei Roșii și NKVD, a fost elaborată cu maximă precizie. Totul a fost pregătit, verificat de mai multe ori, aprobat. În dimineața de 26 iunie 1941, steagul roșu a fost ridicat deasupra catedralei din centrul orașului Chilia. În mâinile trupelor sovietice se afla un puternic cap de pod pe teritoriul românesc, cu o întindere de 70 km. Flotila Dunării se pregătește pentru acțiuni ofensive în susul fluviului. Nu trebuie să parcurgă decît 130 km, ceea ce în lipsa unei rezistențe (iar aceasta aproape că nu exista) înseamnă o noapte de deplasare. În ajutorul flotei poate să vină corpul 3 desant aerian, situat în zona Odesa.

Flotila Dunării putea lesne să parcurgă în susul fluviului cîteva zeci de kilometri. A demonstrat-o mai tîrziu. Formată a doua oară, în 1944, fără să aibă aviație, nici monitoare grele, Flotila de război a Dunării a urcat 2 000 km pe cursul fluviului și a luptat în preajma Vienei. În 1941, Flotila Dunării avea mult mai multe forțe și întîmpina mult mai puțină rezistență din partea inamicului.

4

Hitler și Stalin au înțeles perfect expresia „petrolul este sîngele războiului”. Generalul-colonel A. Iodl mărturisește că, într-o discuție cu Guderian, Hitler a declarat: „Vreți să atacați fără petrol – bine, să vedem ce-o să iasă din asta?”. Stalin s-a preocupat serios de problemele viitorului război mondial încă din 1927. Pentru Stalin petrolul era o problemă centrală de strategie. Iată declarația lui din 3 decembrie 1927: „Nu se poate purta un război fără petrol, iar în viitorul război cel ce va avea superioritate în problema petrolului, acela va avea șanse de victorie”.

Avînd în vedere aceste două puncte de vedere, să încercăm să găsim cine este vinovat de izbucnirea războiului sovieto-german. În *iunie* 1940, cînd Uniunea Sovietică nu era amenințată de nimeni, zeci de nave de război sovietice au apărut în Delta Dunării. Această acțiune n-avea nici un rost defensiv, dar constituia o amenințare pentru oleoductele românești neprotejate și, prin urmare, o amenințare fatală pentru întreaga Germanie. În *iulie* 1940, Hitler are consultări intense cu generalii săi și ajunge la concluzia, deloc încurajatoare, că nu e atît de simplu să apere România: căile de aprovizionare sînt lungi și traversează munții. Dacă se trimit multe trupe în apărarea României, vestul Poloniei și estul Germaniei cu Berlinul rămîn descoperite în fața sovieticilor. Iar dacă sînt concentrate multe trupe în România și aceasta este apărută cu orice preț, tot n-ar folosi la nimic: teritoriul poate fi menținut, dar conductele tot vor lua foc în urma bombardamentelor.

În *iulie* 1940, Hitler enunță pentru prima dată ideea că Uniunea Sovietică poate fi foarte periculoasă, îndeosebi dacă trupele germane părăsesc continentul și trec în insulele britanice și în Africa. La 12 noiembrie 1940, într-o discuție cu Molotov, Hitler îi vorbește acestuia despre necesitatea de a menține în România multe trupe germane, făcînd aluzie evidentă la amenințarea sovietică asupra petrolului românesc. Molotov a ignorat aluzia. Iată de ce, după plecarea lui Molotov, judecînd lucrurile încă o dată, Hitler dă în *decembrie* directiva de desfășurare a planului „Barbarossa”.

În *iunie* 1940, cînd armata germană lupta în Franța, din ordinul lui Stalin și fără nici un fel de consultare cu aliații germani, Jukov a rupt o bucată din România – Basarabia – și a adus navele fluviale în Delta Dunării. Dacă Hitler va face încă un pas spre apus, în Marea Britanie, cine garantează că Jukov, din ordinul aceluiasi Stalin, nu va mai face încă un pas în România, un pas de o sută de kilometri, fatal pentru Germania?

Hitler a cerut șefului diplomației sovietice să îndepărteze amenințarea asupra inimii petroliere a Germaniei. Stalin și Molotov n-au făcut acest lucru. Cine este vinovat de începerea războiului? Cine pe cine a amenințat? Cine pe cine a provocat la acțiuni în replică?

Studiind în amănunt problema, marele istoric britanic L. Hart a stabilit că planul german din *iulie* 1940 a fost foarte simplu:

pentru a apăra România de agresiunea sovietică trebuia ca atacul german să se dea în altă parte, distrăgând atenția Armatei Roșii de la câmpurile petroliere.

În cursul analizei variantelor s-a stabilit că atacul de diversiune va avea succes numai dacă va fi puternic și surprinzător. Numărul trupelor participante la atac a sporit permanent, astfel încât, pînă la urmă, s-a recunoscut că, practic, trebuiau să participe toate trupele terestre și o mare parte din aviație.

Calculul lui Hitler a fost justificat: o lovitură într-un alt loc, ar fi obligat trupele sovietice să se replieze pe tot frontul. Flotila de război a Dunării ar fi rămas separată de trupe, fără posibilitatea să se retragă. A trebuit ca mare parte dintre nave să fie aruncate în aer și scufundate, iar uriașa cantitate de muniții destinată deplasării flotei în susul Dunării a fost pur și simplu aruncată.

Lovitura lui Hitler a fost puternică, dar nu fatală. Machiavelli arăta că o lovitură puternică, dar nu mortală, înseamnă moartea celui care lovește. Deși cu greutate, Stalin și-a revenit după lovitură prin surprindere. A înființat noi armate și flotile în locul celor pierdute în primele zile de război. A tăiat totuși aorta petrolieră a Germaniei. Este drept, cu cîțiva ani mai tîrziu față de cum intenționase.

5

De ce a luat Stalin Basarabia în iunie 1940 ne spune telegrama sa din 7 iulie 1941 adresată comandantului Frontului de Sud, generalul de armată I.V. Tiulenev. Stalin cere ca Basarabia să fie menținută cu orice preț, „avînd în vedere că teritoriul Basarabiei ne este necesar ca bază de plecare la atac pentru organizarea ofensivei”.

Hitler lovise deja prin surprindere, iar Stalin nici nu se gîndea la apărare. Principala lui grijă este să organizeze ofensiva pornind din Basarabia. Căci ofensiva din Basarabia înseamnă ofensiva asupra câmpurilor petroliere românești.

În cariera lui Stalin au fost puține erori. Una dintre cele puține, dar cea mai importantă, a fost luarea Basarabiei în 1940. Trebuia ori să cucerească Basarabia și să meargă mai departe pînă la